

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Bărgaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, N. Budăi, D. Dulghieru)

ÎNCHEIERE

15 august 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sajin Iurie și Sajin Svetlana împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 11 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cerere de apel depusă de Sajin Iurie și Sajin Svetlana, s-a casat hotărârea din 21 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a admis parțial cererea de chemare în judecată,

constată:

La 30 iunie 2022, Sajin Iurie și Sajin Svetlana au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii au indicat că, prin hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei, menținută de instanța de apel și cea de recurs, au fost obligați proprietarii ap. **** - **** ****, ap. **** - **** ****, ap. **** - **** **** și ap. **** - **** **** a casei nr. ****, din str. ****, or. **** să reinstaleze țevile de apeduct cu apă de alimentare, care au fost schimbate de ei samavolnic.

În temeiul a patru titluri executorii, executorul judecătoresc Țarnă Victoria a emis, la 07 iunie 2011, patru încheieri prin care a intentat următoarele proceduri de executare: procedura de executare nr.120/06-05/2011 în privința debitorului ap. ****, **** ****, procedura de executare nr.120/07-05/2011 în privința debitorului ap. ****, **** ****, procedura de executare nr.120/08-05/2011 în privința debitorului ap. ****, **** **** și procedura de executare nr.120/09-05/2011, în privința debitorului ap. ****, **** ****, privind obligarea pârâților, proprietari ai

apartamentelor, nr. ****, ****, **** și **** să reinstaleze țevile de apeduct. Executorul judecătoresc, Țărnă Victoria nu a emis încheiere de conexare a acestor patru proceduri

La 29 ianuarie 2018, executorul judecătoresc Țărnă Victoria a emis încheierea nr.120-125R/18 sau 120/06-05/2011 prin care a încetat ilegal patru proceduri de executare în privința debitorilor **** ****, **** ****, **** **** și **** ****, pe motiv că hotărârea judecătorească a fost executată la 07 octombrie 2011.

La 25 iulie 2018, au depus cerere de chemare în judecată privind constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului.

Prin hotărârea din 17 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Sajin Iurie și Sajin Svetlana. S-a constatat încălcarea dreptului lui Sajin Iurie și Sajin Svetlana la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei. S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Sajin Iurie și Sajin Svetlanei 20000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei, în rest pretenția s-a respins ca neîntemeiată. S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Sajin Iurie cheltuielile de judecată în sumă de 416 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond.

În temeiul art.192 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă au depus, prin intermediul poștei electronice, la Curtea de Apel Chișinău cerere privind accelerarea examinării cauzei, însă prin încheierea din 05 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, aceasta a fost respinsă.

Prin decizia din 10 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției. S-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 februarie 2020 și s-a emis o nouă hotărâre prin care, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Sajin Iurie și Sajin Svetlana, care a fost menținută prin decizia din 28 ianuarie 2022 a Curții Supreme de Justiție.

Au menționat că, cauza a fost soluționată definitiv prin decizia din 28 ianuarie 2022 a Curții Supreme de Justiție, prin care a fost respins recursul depus de dânsii.

Reclamanții au susținut că, judecarea cauzei de constare a încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a avut loc în perioada 25 iulie 2018 – 28 ianuarie 2022, și anume trei ani șase luni și trei zile, care este un termen lung ce nu poate fi considerat rezonabil.

În opinia reclamanților, cauza nu este una complicată pentru ca să justifice un termen atât de lung de judecare (trei ani, șase luni și trei zile), iar tergiversarea cauzei se datorează în mare măsură instanței de judecată - Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani și Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

După ce a fost depusă cererea de chemare în judecată, la 25 iulie 2018, aproape un an nu au cunoscut cărui judecător i-a fost repartizată cauza. Pe parcursul unui an au depus numeroase cereri în adresa secretariatului instanței, fiindu-le comunicat că vor primi citație, însă citația nu a parvenit. Respectiv, au expediat mai multe scrisori

în adresa Centrului Național Anticorupție, Procuraturii Generale, Ministerului Justiției și Consiliului Superior al Magistraturii.

În tot acest timp au avut profunde suferințe psihice din cauza neînțelegerii faptului ce se petrece cu cauza depusă și de ce nu sunt citați în ședință.

Prin răspunsul Consiliului Superior al Magistraturii, au aflat că dosarul se află pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în gestiunea judecătorului Lavric Larisa, însă pe parcursul examinării cauzei ședințele de judecată erau amânate pe termen lung. După pronunțarea hotărârii din 17 februarie 2020, s-au adresat cu multiple cereri privind expedierea în adresa lor a hotărârii motivate, cât și a apelului depus de Ministerul Justiție, însă abia în luna februarie 2021 le-a fost expedită hotărârea motivată și transferată cauza la Curtea de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 05 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea cu privire la accelerarea judecării cauzei.

Reclamanții au susținut că termenul de examinare a cauzei de 3 ani 6 luni și 3 zile nu este unul rezonabil, prin prisma prevederilor Legii nr. 87.

La acest aspect, au notat că Curtea Europeană acordă un prejudiciu moral de 600 euro pentru un an de tergiversare a judecării cauzei și câte 300 euro fiecare jumătate de an ulterioară. Drept urmare, consideră că pentru 3 ani, 6 luni și 3 zile de tergiversare a examinării cauzei, urmează să fie încasat în beneficiul lor prejudiciul moral în mărime de 43 000 de lei, ceea ce constituie 2 100 euro.

Reclamanții au solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral în mărime de 43 000 de lei.

Prin hotărârea din 21 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Sajin Iurie și Sajin Svetlana, ca neîntemeiată.

La 14 decembrie 2022, Sajin Iurie și Sajin Svetlana au depus apel împotriva hotărârii din 21 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 11 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel declarată de Sajin Iurie și Sajin Svetlana. S-a casat integral hotărârea din 21 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care: S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Sajin Iurie și Sajin Svetlana. S-a constatat faptul încălcării dreptului reclamanților Sajin Iurie și Sajin Svetlana la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Sajin Iurie și Sajin Svetlanei prejudiciul moral în mărime de 20000 de lei. În rest, pretențiile s-au respins, ca neîntemeiate.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a notat că, în partea complexității, cauza în care se pretinde încălcarea termenului rezonabil de judecare este una de complexitate simplă, având în vedere participanții la proces și obiectul acțiunii. Referitor la conduita părților și autorităților naționale, potrivit raportului prezentat de reprezentantul Ministerului Justiției rezultă că, reclamantul Sajin Iurie a avut un comportament activ în cadrul procesului, s-a prezentat cu regularitate la ședințele de judecată fixate, reclamanta Sajin Svetlana a solicitat examinarea cauzei

în lipsa sa, iar din cauza solicitărilor acestora examinarea cauzei a fost amânată doar de câteva ori.

Distinct de amânările la solicitările reclamanților, se reține că mai multe ședințe de judecată au fost amânate din diverse motive, expirarea termenului preconizat pentru ședință, lipsa interpretului în ședința de judecată.

Cât privește miza pentru reclamant, Curtea de Apel Chișinău a considerat că procesul enunțat prezintă importanță pentru reclamanții Sajin Iurie și Sajin Svetlana, reieșind din obiectul procesului inițiat de către aceștia, în care s-a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești (hotărârea din 10 decembrie 2008 a Judecătoriei Orhei) și repararea prejudiciului.

Instanța de apel a constatat că judecarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Sajin Iurie și Sajin Svetlana împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului, a avut loc cu depășirea termenului rezonabil prevăzut pentru examinarea unor astfel de cauze, și anume cauza a fost examinată timp de mai mult de 3 ani, prin urmare, acest fapt încalcă cert dreptul reclamanților la judecarea în termen rezonabil a cauzei și în consecință, dreptul la un proces echitabil, garantat reclamanților atât de legislația națională, cât și de normele internaționale.

Subsidiar, Curtea de Apel Chișinău a menționat că, în speță, există temei legal pentru acordarea din contul statului în beneficiul lui Sajin Iurie și Sajin Svetlana a compensației prejudiciului moral, în condițiile instituite de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 și a apreciat ca fiind întemeiate parțial pretențiile reclamanților.

Având în vedere că, s-a constatat încălcat dreptul reclamanților la examinarea cauzei civile în termen rezonabil și compensația pentru prejudiciul moral trebuie să fie suficientă, însă nu excesivă, Curtea de Apel Chișinău a constatat că suma de 20000 de lei corespunde criteriilor indicate, sumă care poate fi considerată ca o compensație ce va aduce satisfacție echitabilă reclamantului, fiind corelativă cu practica judiciară națională pe cazuri similare și cu jurisprudența CtEDO.

La 02 ianuarie 2024, Ministerul Justiției a depus recurs împotriva deciziei din 11 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei contestate și menținerea hotărârii din 21 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea cererii de recurs, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept anterior expuse, recurentul a invocat că concluziile instanței de apel derivă din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

A susținut că, necesită a fi menționat că respectiva cauză supusă controlului justeții duratei procedurilor, în baza Legii nr. 87, a fost apreciată în mod eronat de Curtea de Apel Chișinău, ca o încălcare a dreptului intimatului la judecarea cauzei în termen rezonabil. Remediul intern instituit, prin intermediul prezentei legi, este frecvent aplicat eronat de către instanțele naționale, în sensul că acestea supun, la infinit, controlului rezonabilității duratei procedurilor a unei acțiuni privind controlul unor acțiuni anterioare intentate în ordinea Legii 87/2011. Acest aspect determină un vid ce deviază de la scopul inițial al Legii nr. 87/2011, adică acela de a oferi posibilitatea potențialului reclamant de a supune controlului instanței, a perioadei

nerezonabile de examinare a cauzei sale inițiale, cu nu a unor cauze subsecvente, instituite ca efect al depunerii cererii inițiale de chemare în judecată. Or, prin soluția primară din cauza reclamată, în care acțiunea reclamanților, privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, a fost respinsă ca neîntemeiată. Deși, soluția instanței de apel în prezenta cauză, a fost admisă acțiunea subsecventă, în situația în care cererea de chemare în judecată inițială a fost respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 11 octombrie 2023.

Recursul declarat de Ministerul Justiției, la 02 ianuarie 2024, se consideră depus în termenul stabilit de lege, or, Curtea de Apel Chișinău a expediat recurentului, la 02 ianuarie 2024, părților, copia deciziei integrale din 11 octombrie 2023, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei (vol. II, f.d. 76).

La 22 aprilie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice, a expediat în adresa intimaților, copia recursului declarat de Ministerul de Justiție, împotriva deciziei din 11 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

Prin referința din 29 mai 2024, Sajin Iurie și Sajin Svetlana au depus referință, solicitând respingerea recursului depus de Ministerul Justiției, ca fiind neîntemeiat.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Ministerul de Justiție, îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Din analiza recursului declarat de Ministerul de Justiție rezultă că, drept temei de declararea a recursului a fost invocat art. 432 alin. (1) lit. a) și e) din Codul de procedură civilă, (în vigoare la data declarării recursului), adică interpretarea legii din

hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție, hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, or, la examinarea cauzei instanța de apel a aplicat speței date legislația în vigoare care în rezultatul interpretării normelor legale corespunde jurisprudenței uniforme. De asemenea, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căror instanța de apel, s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației (redată în referințe), nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Însă, în contextul prevederilor art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiului conținută la art.432 alin. (1) lit. a) și e) din Codul de procedură civilă, care prevede că, interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, instanța de recurs verifică și sub aspectul dat temeiurile recursului.

La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1), art. 433 alin. (1) lit. a), art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției, împotriva hotărârii din 11 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sajin Iurie și Sajin Svetlana împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Mariana Ursachi